

במה מדליקין פרק שני שבת

הדר פשטה גר חנוכה עדיף משום פרסומי ניפא. ונראה לרש"י כחלל ר"ח טבת להיות צבצת שיש להפטיר צנרות דזכריה^ט משום פרסומי ניפא ולא הנהמית כפאי שהיא הפטרת ר"ח ועוד כיון שהפטיר קודם צלל מנוכה ש לו להפטיר מעטין שקרא ומה שמקדימים לקרות צלל ר"ח משום דנקריאת התורה כיון דמני למיעבד תרווייהו תדיר ופרסומי ניפא צדיקין תרווייהו ותדיר קודם אכל היכא דלא אפשר למעבד תרווייהו פרסומי ניפא עדיף ועוד דנקריאת התורה אין כל כך פרסומי ניפא שאינו מוזכר בה נרות כמו שהפטרה ועוד נראה לרש"י דעל כן הקדימו על ר"ח כדי שהפטיר יקרא צלל מנוכה ויפטיר צנרות דזכריה:

ומפני בטול עניים. שלא היו יודעים מתי יקלור אותם^ט: מפני החשד. שהעוצרין רואין צנרת קלירו שהוא מכלה את הכל לא ידעו שהנחה כבר: ומשום לא תבדלה. דמשמע שעת כילוי: אשן בולדו. הני דאמנין לא טעמא דלא תכלה קא מפרשי מאי שנא שעת כילוי: אמר רבא מפני הרמאין. העוצרין על לא תכלה ואומרים כבר הנתנה: שתי פיות. שהנרות שלהם של חסד הן ומכוסין ועושים יש נקב צלל כסוי להכניס לו הפתילה והוא הפה ולמעלה כסויו יש נקב קטן וגם חלל יש למעלה מן הכסוי^י וממלאו שמן והוא נכנס דרך הנקב מעט מעט אם יש בו שני נקבים משני צדדין עולה לשני בני אדם למהדרין העושין נר לכל אחד ואחד: עשאה במדורה. שהאש מתחברת לאתמעותה ואינו דומה לנר: גר ביתו וגר חנוכה. נר ביתו צבצת והוא עני ואין לו כדי לקנות שמן לשתי נרות: שלום ביתו. והכי אמרין לקמן (דף טז:) ותנת משלום נפשי וזו הדלקת נר צבצת שני צימו למטערין לישז צנרת: בניים תלמידי חכמים. דכתיב (משלי ו) כי נר מנוה ומורה אור על ידי נר מנוה דשבת ומנוכה צל אור למורה: דרבי אבין נגרא. חרש עליס: בשרגא. דשבת: חליף ותני. עובר ושונה כלומר עובר תמיד: דבי נשא (ו). אבי ואיכא דלמרי ממו: נפק מינייהו. דתתמו כעני: מאחרה ומדלקת. נר של שבת סמוך למנוה: לא ימיש. קרא ימירא הוא להך דרשה דהא כתיב וחי הולך לפניך יומם: עמוד הענין. של יום משלים אורו לעמוד האש שהיה עמוד האש על קודם שישקע עמוד הענין אלמלא אורח ארעא צבצי: לאקדומי. צעוד היום גדול: תנינא. שונה אמי: שלא יקדים. דלא מיכרס שהיא של שבת: דרחים. ארובי: הוי ליה בנין רבנן. (ו) ואהבנו עליהם כאלו על כן: ואי לא בר הכי (א). שאינו רגיל לעסוק צמורה: ושריפה עומד. שאסור צמילה: שמוצו עליו צבצרו. דילמא אחי ציה ליה תקלה דלצילה: שפא ידה. כלי שמצבע מחר: ביום טוב. דליכא למימנע להטייה ליסתרי: בערב שבת. והוא נרין להדליקה מצעוד יום מנאל שורף קדשים צי"ט ולקמן צפרקין (דף טז:) ילפינן מקרא דאין שורפין: צבצת

ה"ג חזא דהוה רגיל בשרגא. פי' הנעיל והאשה לך אמר מרי גברי צבצת נפקי מהכא ולקמן אמר חזא דהוה רגילה אשה לנדה לך קאמר דנפקי חד גברא רצא צמורה: **דבי נשא** דרב שויבי. אומר ר"ח דכבר נפטור אבי לך קאמר צהאי לישנא דאי ממייס הוה ליה למימר דבי אביה ואומר ר"ח צבצת אבי הבלה ממייס כותבין דהעלת ליה מצי אביה ואם כנר מת כותבין דהעלת ליה מצי נשא ולרש"י א"ל נשא דאפי' ממייס אשכחן דקאמר צי נשא צפרק מי שהתקין (לקמן דף קט.) פי' צביה דרב הוה צר הייא אשכמיה לגבלא דבי נשא דרגילי וספי למורה: צבצת דבי אהא אביה אשכמיה כ"י ויכול לכתוב צמורה כאשר ירעה^ט:

הנהגות הב"ח
(א) רש"י ל"ה דמי נשא. כ"ז ע"ל דף קטו ע"ב מנאל דבי נשא פי' אבי: (ב) ד"ה סו ליה בנין רבנן הוואיל דהנמו: (א) ד"ה וחי לאו נר הכי הוה אשלו:

גזרה י"ט אפוי שבת. וא"כ צלל שמינין שאין מדליקין בהן צבצת נגורו צי"ט אלו שבת וצממני' תנן אין מדליקין בשמן שריפה צי"ט משמע דשאר שמינין מדליקין וי"ל דשאר שמינין דמין דאין נמשכין אחר הפתילה כי שרי צי"ט לא אחי למישרי צבצת דפשיטא הוה דליכא למיגור בהן שמה יטה אצל שמן שריפה. ואי שרי צי"ט איכא למטעי ומה למשרי צבצת כיון דמשך אחר הפתילה לפי שאינו פשוט לעולם דטעמא דמתוך שמונה עליו לשורפי גורה שמה יטה הקשה ה"ר אליעזר דהכא מפרש רבה דטעמא גורה צי"ט אטו שבת ולקמן (דף טז:) מפיק מקרא דהוה לבדו והשני לו רצו שמואל דע"כ לקמן הו רצא שהוא אחר אבי והכא רבה שהרי משיי לו אבי תלמידו וגם פליג עליה רב סגלא צמרו אף קשה מאי פריך הכא צבי אלא מעתה צי"ט לשתרי והוה גופיה מפיק לקמן דאין מדליקין בשמן שריפה^ט מעולה שבת צבצת ונראה לפרש דאבי ורצא לקמן לא קיימי אמאי דקאמר מ"ט אין מדליקין לפי שאין שורפין קדשים צי"ט ולית לכו האי גורה [תרומה אטו קדשים^ט] אלא קיימי לפרושי מני"ל שאין שורפין קדשים צי"ט טוב שחל צבצת שבת וטעמא לפי שאין שורפין קדשים צי"ט טוב גזירה שמה יטה השמא לא מני לפרושי דצי"ט נמי שמה יטה ומאי שייך צי"ט ולפי' מתישב לישנא אלא מעתה דמשמע שיש לפרש צענין אחר שלא יקשה צי"ט לשתרי ולא קשה דאבי אלא צי"ט לפי שאין שורפין קדשים צי"ט לפי שאין שורפין קדשים צי"ט ולית

לגיון הש"ס
גמי אמר רבא דרחים רבנן. עיי' מנמו ו"ד ע"ב:

הנהגות וצינונים
(א) בכתיב נוסף שנאמר וידעת כי שמים אהרן [גוף] איוב ה. (ב) וכיה ברי"ח: (ג) הרא"ש גורס בני חנוכה (וכ"ה בעי' בה"ע ור"ח). הרמב"ם בהגותיו על הרא"ש הוסיף "ושבת" ועיין רש"י: (ד) ג' בכתיב ובראשונים [ג] חובת ש"טובא": (ז) מהר"ם גורס מ"ט אין מדליקין בשמן שריפה. פ"י שאין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט. ועיין רש"י וברכות שמים: (ח) בדפוס יקצה אותה: (ו) אולי צ"ל בביבוי' ועיין רש"י שבר"ף עיי' רש"י לקמן כ"ט ע"ב ד"ה ל"א מפקס: (ז) בכתיב נוסף פ"א הוה מתרגמינן: (ח) שמו"ט כ. ו: (ט) פי' ביו"ט: (ע) י' תרבות אלו הוסיפו המגיהים ע"פ פירוש המהרש"א, אולם כוונת המהרש"א לא היה להגיה כן בחוס' אלא לפרש דברי החוס' וכן במהר"ם מפורש דלא היו גרים ליה עיי"ש (נד דוד עיי"ש). ועיין במהרש"ל שפרש "הגזירה" שכתבו החוס' באופן אחר (דבש תמו. ב"ש): [י' ר"ל במ"ט שבת:] עין הקדמת תקלין חזוין על מסכת שקלים ד"ה ואעין ת"ל "יש הגהות אשר כונתו גזוה דרך הנסתר כמו הגהות וכ"י אשר שמעו מפיו הקי' שהוא ע"ד האמת" עכ"ל:

הנהגות וצינונים
(א) בכתיב נוסף שנאמר וידעת כי שמים אהרן [גוף] איוב ה. (ב) וכיה ברי"ח: (ג) הרא"ש גורס בני חנוכה (וכ"ה בעי' בה"ע ור"ח). הרמב"ם בהגותיו על הרא"ש הוסיף "ושבת" ועיין רש"י: (ד) ג' בכתיב ובראשונים [ג] חובת ש"טובא": (ז) מהר"ם גורס מ"ט אין מדליקין בשמן שריפה. פ"י שאין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט. ועיין רש"י וברכות שמים: (ח) בדפוס יקצה אותה: (ו) אולי צ"ל בביבוי' ועיין רש"י שבר"ף עיי' רש"י לקמן כ"ט ע"ב ד"ה ל"א מפקס: (ז) בכתיב נוסף פ"א הוה מתרגמינן: (ח) שמו"ט כ. ו: (ט) פי' ביו"ט: (ע) י' תרבות אלו הוסיפו המגיהים ע"פ פירוש המהרש"א, אולם כוונת המהרש"א לא היה להגיה כן בחוס' אלא לפרש דברי החוס' וכן במהר"ם מפורש דלא היו גרים ליה עיי"ש (נד דוד עיי"ש). ועיין במהרש"ל שפרש "הגזירה" שכתבו החוס' באופן אחר (דבש תמו. ב"ש): [י' ר"ל במ"ט שבת:] עין הקדמת תקלין חזוין על מסכת שקלים ד"ה ואעין ת"ל "יש הגהות אשר כונתו גזוה דרך הנסתר כמו הגהות וכ"י אשר שמעו מפיו הקי' שהוא ע"ד האמת" עכ"ל: